

II. správa SHB
Analytický odbor

Č.j. : GB-0077/112/03-89

V Praze dne 6.6.1989

Výtisk č.: 2
Přílohy: 3/9

Denní situační zpráva č. 112/89 ze dne 6.6.1989

K bodu 2a : Ø

K bodu 2b : příloha č. 1 a 2

K bodu 3 : Ø

K bodu 4 : příloha č. 3

Řádník II. správy SHB
plk. PhDr. Karel VÍŠŤAL

Nýl. č. 1 adresat
č. 2 domo
č. 3 I. 2x Zničeno
č. 4 s. khoran Zničeno
č. 5 s. khoran Zničeno

Výtisk č.: 2

Počet listů: 1

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

... odpovědi na naši DSZ č. 105 ze dne 29.5.1989 byl
ADAMCE, který mu byl odeslán spolu s usnesením Českosloven-
ského helsinského výboru a dalších nezávislých aktivit,
přijatyhane 27. května 1989 na tzv. Fóru k prosazování
Vídeňského dokumentu v praxi. Text průvodního dopisu je
následovný:

„Čs. helsinský výbor po dohodě s nezávislými občanskými
iniciativami svolal diskusní forum k závěru vídeňské ná-
sledné schůzky KSSE. Forum posoudilo uplatňování závěrač-
ného dokumentu vídeňského setkání v Československu a prak-
tické kroky, které čs. vláda zatím podnikla. Forum konsta-
tovalo, že dosavadní kroky čs. oficiálních orgánů jsou ne-
postačující a některé jsou ve zjevném rozporu se závazky,
které vláda ve Vídni přijala. Shromáždění se proto shodlo
na těchto návrzích a požadavcích, které přikládáme. V pra-
ze dne 27. května 1989 - podpisy Lis, Malý.“

Na vědomí: PS ČSSR, Výbor čel. veřejnosti, ČNR a SNR.

Poznatok byl získán Pramenem č. 1 dne 31.5.1989 a je
hodnocen jako pravdivý. V součinnosti s V. správou SNB,
budou provedena opatření s cílem jeho legalizace na uvede-
ných adresách. Do té doby je při využití poznatku mimo re-
zort FMV nutno dbát, na to, aby nedošlo k dekonspiraci
Pramene.

(A2 2 10. odboj)

Výtisk č.: 2
Počet listů: 2

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 9. června 1989 má z PLR přicestovat do Bratislavy zpěvačka USA Joan BAESOVÁ, ubytovat se v hotelu Forum a následující den ve 20.00 hodin uskutečnit v tamější sportovní hale koncert svých písní, na který údajně pozvala zástupce CH-77, jmenovitě Václava HAVLA. Jmenovaná dlouholetá bojovnice za lidská práva tím hodlá manifestovat své sympatie k CH-77 a zejména k V. HAVLOVI. V úvodu koncertu zamýšlí uvítat zástupce CH-77 jako vzácné hosty a HAVLOVI věnovat jednu z písní. Na této aktivitě BAESOVÉ se ze zahraničí podílí Jan KAVAN, což vyplývá z jeho komunikace s Petrem UHLEM.

V. HAVEL si nechal zajistit dvě vstupenky s tím, že by do Bratislavy cestoval ze své rekreační chalupy na Hrádečku spolu se svým přítelem / dle operativních poznatků se buď jedná o stát. příslušníka USA, nebo o Karl von SCHWARZENBERGA / v 11.00 hodin tak, že by do Bratislavy dorazil okolo 17.00 hodiny. Po příjezdu se má spojit s tajemnicí jmenované zpěvačky HENDRSONOVOU, se kterou dohodne další. Pokud by se neohlásil v Bratislavě do 19.00 hodin, má BAESOVÁ v úvodu koncertu oznámit, že byl cestou zadržen policií. Po koncertu se má ve sportovní hale uskutečnit recepce, na kterou je pozván. Nocovat má HAVEL u přátel v Bratislavě.

Koncertu se rovněž hodlá zúčastnit P. UHL s A. ŠABATOVOU, za NMS Ruth ŠORMOVÁ a údajně i DVOŘÁK a MARVANOVÁ. Měli by cestovat vlakem, termín není znám.

Sál, ve kterém bude BAESOVÁ v Bratislavě vystupovat, má kapacitu 4 000 diváků. Přímý televizní přenos z koncertu nebude realizován.

Prostřednictvím vlivových prostředků bude realizován pokus

ovlivnit negativní aktivitu jmenované americké zpěvačky. Představitelům nezávislých struktur nebude předem bráněno v účasti na koncertu, stanou se pouze objekty kontroly. Budou uskutečněna i další opatření k zabezpečení pro nás pozitivního onlasu na případné negativní vystoupení BAESOVÉ od většiny publika.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 6.6.1989 a je hodnocen jako hodnověrný. Při jeho využití mimo rezort FMV je nutno zachovávat zásady konspirace.

(Informace z 10. oddělení)

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. 312/2000 Sb.

2109

Výtisk č.: 2

Počet listů: 6

K bodu 4Rozdělovník č. 1

K informaci ministroví vnitra ČSSR a I. NMV ČSSR

Tématická informace o náladách a názorech pracujících na přestavbu hospodářského a společenského mechanismu, zjištěných v květnu 1989.

Dne 11.5. 1989 probíhaly volby ředitele s. p. TESLA Bratislava, kterých se zúčastnilo 181 voličů ze závodů TESLY Bratislava, Dunajská Streda a Čalovo. Při volbách získal současný ředitel ing. GLUT 48 % hlasů a druhý kandidát, technický náměstek ing. TUMA, 22 % hlasů. 30 % voličů se v hlasování zdrželo, převážně maďarské národnosti z Dunajské Stredy, čímž nebyl ani jeden kandidát zvolen. Jako jeden z důvodů je uváděn důsledek národnostních vztahů mezi pracovníky slovenské a maďarské národnosti v závodě.

Technicko hospodářští pracovníci brněnských podniků ZBROJOVKA, ZETOR a INGSTAV se kriticky vyslovují k současným problémům investiční výstavby v ČSSR. Příčiny problému vidí v přetrvávání snahy o extenzivní rozvoj, nefunkční systém plánování, nízké úrovni výrobní základny a neefektivní přípravě a realizaci investic. Tyto problémy jsou dle nich ovlivněny nekoncepčním a nerovnoměrným vývojem společnosti s neobjektivním přidělováním finančních prostředků, nevhodným systémem cenové politiky, dotací a priorit, nedostatkem prostředků pro vědeckotechnický rozvoj a jejich neefektivním využíváním, formálností zlepšovatelského hnutí včetně mzdové novelizace a nedoceněním společensky prospěšné práce (např. "vekslák" založením dev, účtu má možnost cestovat - dělník byt vynikající nikoliv). Princip, který byl zaveden, že "efektivní je to co je drahé", umožňuje výrobcí diktovat ceny a tím zvýšit zisk. Investiční prostřed-

ky a limity má v rukou investor, který nemá fakticky zájem na jejich úsporném vynakládání a vyvíjí snahu proinvestovat je za "každou" cenu, neboť úspora je chápána jako forma neplnění.

Technickohospodářští pracovníci GR UNICHEM Pardubice hodnotí negativně rozhodnutí federální vlády ČSSR o zastavení všech investičních akcí, kromě ekologických a bytové výstavby. Odborníci, pracující na úseku rozvoje chemického průmyslu, charakterizují současnou ekonomickou situaci v ČSSR jako katastrofální. Rozhodnutí vlády v oblasti investiční výstavby po dvou a půl letech přestavby hospodářského mechanismu signalizuje vážné nedostatky v systému a mechanismu uskutečňování ekonomických opatření.

S negativními názory jsou také přijímána poslední vystoupení předsedy federální vlády ČSSR s. ADAMCE ve sdělovacích prostředcích. Poukazováno je zejména na televizní přenos rozhovoru s. ADAMCE s dělníky, ve kterém byly kritizovány otázky cenové politiky v ČSSR, se zdůrazněním chyb v minulosti. Podle názoru pracovníků UNICHEMU měl s. ADAMEC již ve svých dřívějších funkcích dostatek příležitosti a možností negativní jevy v naší společnosti pozitivně ovlivňovat. V době přestavby však v podstatě otevřeně kritizuje svoji předchozí práci.

Bývalý tajemník jihočeského KV KSČ Josef RADOUCH, zaměstnaný v Pozemních stavbách Č. Budějovice, hodnotí bývalého předsedu vlády ČSSR Lubomíra ŠTROUGALA v tom směru, že se stal pro současné vedení KSČ nebezpečný, protože jako jediný je schopný soustředit kolem sebe všechny "nespokojence" a z toho důvodu je také "hlídáný". V očích opozice získal sympatie tím, že jako jediný ze stranického vedení provedl veřejnou sebekritiku, brzy na to byl ale z funkce odvolán. K dalším možným vůdcům opozice uváděl, že DUB-

ČEK nepřichází jako vedoucí osobnost v úvahu pro svoje politické selhání v minulosti, HÁJEK by byl vhodný, ale je starý a nemocný. Jako jediný konkurent s. ŠTROUGALA je Václav HAVEL, vzhledem k jeho nynější popularitě u národa.

Mezi pracovníky dolu Nováky převládá názor, že o přestavbě se hovoří jen z centra, ale zájem o ní není a pracovníci jí v podstatě nevěří. V průběhu besed s členy a kandidáty KSČ v měsíci únor - březen 1989 požádalo o zrušení členství 6 členů a jeden kandidát KSČ. Jako důvod uváděli vysoké členské příspěvky, nedostatečné zásobování a nedostatek času na stranickou práci.

Ve dnech 19. - 20.4.1989 se v České Třebové konala celostátní porada náčelníků služeb lokomotivního hospodářství správy drah ČSD. V neformální diskusi po poradě náčelník služby Střední dráhy Olomouc uváděl, že strojvedoucí v lokomotivních depech Olomouc a Šumperk požadují změnu v kategorizaci platů pro pobočné tratě, kde jsou strojvedoucí méně placeni, než na hlavních tratích. Své požadavky zaslali písemně začátkem roku 1989 předsedovi vlády ČSSR, který předal celou věc k vyřízení ministru dopravy a spojů, ale ten požadavkům nevyhověl. Organizátoři tudíž hledají "spojence" a rozhodli se předložit své návrhy Ústřednímu výboru odborového svazu pracovníků železniční, letecké a lodní dopravy. Dne 25.5.1989 se na Ústředním výboru odborového svazu zaměstnanců železnic uskutečnila porada předsedů 37. CZV ROH lokomotivních dep z ČSSR. Před poradou byl Ústřednímu řediteli ČSD doručen obsáhlý dopis, podepsaný předsedou Ústředního výboru odborového svazu pracovníků železniční, letecké a lodní dopravy jako zaměření k projednáváním otázkám. V dopise se m.j. uvádí: "Na základě poznatků sdělujeme, že v současné době nejen trvá, ale i sílí nespokojenost pracovníků v povolání "strojvedoucí", včetně odborových orgánů a jejich funkcionářů v organizačních jednotkách drah. V důsledku neznalosti,

neochoty, neodpovědného přístupu vedoucích THP řešit problémy tam, kde vznikají, t.j. na úrovni výkonných jednotek, provozních oddílů a v drahách se stížnosti koncentrují na centrálních orgánech, event. jsou zasílány sdělovacím prostředkům. Není dbáno na udržení rovnováhy mezi narůstajícími povinnostmi pracovníků a výslednými pracovními a mzdovými podmínkami. Na nedobré klima má přímý vliv zejména současná nejednotnost praxe a výkladů pracovně právních předpisů v rámci drah, provozních oddílů a výkonných jednotkách. Žádáme, aby uvedená problematika byla odpovědně posouzena a konfrontována s praxí u ČSD v souladu s atributy přestavby národního hospodářství, zejména požadavky hospodárnosti, ekonomičnosti a zlepšování pracovních podmínek a přijata nezbytná opatření k odstranění kritizovaných jevů a nedostatků v zájmu oprávněných zájmů pracujících. Věříme, že to přispěje k omezení konfliktů a ke zvýšení zájmu pracovníků o kvalitní výkon práce."

Strojvedoucí vozové stanice ČSD Pardubice Miroslav VERNER, Oldřich RICHTER a Karel KOVÁŘ hodnotili v úzkém kruhu současnou situaci v PLR, ve které vyzdvihovali činnost polské Solidarity s konstatováním, že v PLR ustupuje PSDS ze svých pozic a ztrácí autoritu ve státě. K situaci v ČSSR uváděli, že stoupenci sociální demokracie se v současné době snaží o uznání této strany, jako oficiální politické strany v republice. RICHTER k tomuto prohlásil : "Už aby to bylo když to ta banda pitomců dovedla tak daleko je potřeba, aby to dal někdo po nich do pořádku. Až zde sociálně demokratická strana vznikne, budu první, kdo do ní vstoupí".

Zaostávání plánované výstavby JE Mochovce o cca 1 rok se negativně projevuje v kádrovém obsazení u pracovníků kteří byli získáni náborům a u pracovníků obsluhy prvního bloku jaderného reaktoru. Pracovníkům, získaných nábořem (201 osob)

nabídlo vedení JE, aby se dočasně zaměstnali v jiných odvětvích národního hospodářství. U vyškolených pracovníků k obsluze provozu prvního bloku jaderného reaktoru (1200-1300 osob) bude problém s jejich využíváním v souvislosti s oddalováním termínu spuštění prvního bloku do provozu.

Skluz ve výstavbě se projevuje i s úložištěm jaderného paliva pro JE Mochovce, kde do současné doby není vybudováno úložiště pro skladování paliva a první dodávka ze SSSR (42 tun) pro JE Mochovce bude pravděpodobně skladována v JE Jaslovské Bohunice.

Dne 10.4.1989 proběhly volby ředitele státního podniku PLEAS Havlíčkův Brod, za přítomnosti ing. KALINY, ředitele odboru resortní kontroly MP ČSR delegovaného jako zástupce zakladatele s.p. a dále zástupců stranických orgánů KV a OV KSČ. Volební komise po průběhu voleb oznámila, že kandidát ing. KAINZ získal 50,4 % hlasů a ing. KALINA jej vyhlásil řádně zvoleným ředitelem s.p. Ing. KALINA při následné kontrole voleb zjistil, že volební komise počítala z přítomných voličů a nikoliv ze všech volitelů, jak to stanoví volební zákon. Tím byl ing. KAINZ vyhlášen ředitelem státního podniku protiprávně. Své zjištění oznámil ing. KALINA ministroví průmyslu ČSR ing. HOJEROVI, který nejdříve rozhodl o neplatnosti vyhlášení voleb a nutnosti konání druhého kola voleb podle volebního zákona. 13.4.1989 byl případ projednán v předsednictvu KV KSČ H. Králové který nesouhlasil s druhým kolem voleb a podporuje výsledky voleb a schvaluje do funkce ředitele s. p. ing. KAINZE. Při projednávání bylo zjištěno, že výsledky voleb byly vyhlášeny v souladu s politicko organizačním zabezpečením voleb, zpracovaným KV KSČ dle pokynu sekretariátu ÚV KSČ. Pokyn ÚV KSČ udával počítat pouze hlasy přítomných volitelů, což je v rozporu s volebním zákonem. Předmětný případ byl řešen.

na úrovni předsedy výboru pro stranickou práci v ČSR s. URBÁNKA, kterému po konzultaci s ministrem s. ČALFOU byla potvrzena prvotnost volebního zákona před stranickým pokynem. Na základě těchto zjištění vystavil ministr průmyslu ČSR ing. HOJER dekret pro ředitele s. p. PLEAS na ing. KAINZE, s vynecháním slov "na základě výsledku voleb". Po zjištění, že stranický pokyn je v rozporu s volebním zákonem, byl tento zpětně zrušen k 1.1.1989. Podle stranického pokynu však takto měly probíhat volby v celém Východočeském kraji. U okresního prokurátora v Havlíčkově Brodě má být údajně podána stížnost na porušení zákona při volbách ve s.p. PLEAS Havlíčkův Brod (dosud nepotvrzeno)

Předseda ZO SČSP Josef KREJČÍK a vedoucí technologické dílny Vladislav ČERVA ze s. p. TESLA Přelouč, hodnotili současnou situaci. Konstatovali, že převážná většina starších členů KSČ nesouhlasí se systémem uzákoněných voleb ředitelů. Dle jejich názoru znamenají volby pro podnik nenahraditelné ekonomické ztráty. V pracovní době se zbytečně diskutuje o kandidátech, o způsobu voleb apod. Část zaměstnanců by ráda volila i další hospodářské funkcionáře a z voleb se stává senzace. K činnosti rady pracovního kolektivu jsou vyslovovány obavy, aby v dalších letech nepůsobila jako protipól ROH. U mladých zaměstnanců s. p. TESLA Přelouč převládá konzumní způsob života a do SČSP a KSČ vstupuje pouze z důvodu získat osobní výhody. Ekonomické problémy s.p. TESLA, ale také celé naší společnosti jsou dávány za vinu funkcionářům a členům KSČ. Uvolněná demokracie je staršími komunisty odsuzována.

Poznatek byl získán Prameny č. 1 a 3 v průběhu měsíce května 1989 a je hodnocen jako pravdivý. Jedná se o tématickou informaci. Kromě informování funkcionářů FMV doporučujeme poznatek dále zařadit do informačního toku dle rozdělovníku č. 1, kromě informace k bývalému tajemníkovi jihočeského KV KSČ.

(5,6,7 odb.)